

**Toegekende
implementatieprojecten
om evidence-informed werken
te stimuleren in de klas- en
schoolpraktijk**

Oproepronde schooljaar 2023-2024
Looptijd projecten schooljaar 2024-2025

Inleiding

Leerpunt heeft als basisopdracht het evidence-informed werken te stimuleren in de klas- en schoolpraktijk en zette hiervoor vorig schooljaar een projectoproep voor implementatieprojecten uit.

De projectoproep wil het evidence-informed werken in de klas- en schoolpraktijk duurzaam implementeren, al dan niet gelinkt aan thema's uit de toolkits en/of leidraden van EEF, NRO en Leerpunt. Het zijn professionaliseringstrajecten met als doel het integreren van de sleutelementen van evidence-informed werken zoals bijvoorbeeld het bevorderen van een onderzoekende houding, het samenbrengen van data, wetenschappelijk onderzoek én praktijk of het inrichten van een leercultuur.

De oproep bedroeg in totaal zo'n € 480.000 met een maximum van € 40.000 per aanvraag en was gericht aan onderwijs-, kennisinstellingen en andere ondersteunende organisaties die voldoende dicht bij de praktijk staan en zich bekwaam achten om schoolteams in het evidence-informed werken te professionaliseren.

Leerpunt ontving heel wat aanvragen, waarvan 17 projecten werden toegekend. De projecten zijn divers en veelbelovend. Ze worden hier kort voorgesteld.

Schrijf je in op de nieuwsbrief van Leerpunt en blijf op de hoogte van nieuwe oproepen.

Project 1: Taalcompetente leerlingen door een evidence-informed talenbeleid

Aanvrager	LAB Gedreven Onderwijs: LAB Sint-Amands
Projectleider	Kristien Bruggeman en Greet De Smedt
Betrokken school	LAB Sint-Niklaas
Betrokken partner	Centrum voor Taal en Onderwijs (KU Leuven)
Samenvatting project	<p>Een dalende taalvaardigheid en minder goede resultaten op de taaltoetsen inspireerden het team van LAB Sint-Amands om de eigen klas- en schoolpraktijk in vraag te stellen en zo een evidence-informed en gedragen talenbeleid uit te werken.</p> <p>De school zette de voorbije jaren in op het werken in professionele leergemeenschappen (PLG). De leraren leren er de eigen klaspraktijk in vraag stellen en gebruik maken van verschillende soorten wetenschappelijke bronnen. De focus ligt er dit schooljaar op evidence-informed uitwerken van meer effectieve taalpraktijken met het talenbeleid als richtinggevend kader.</p> <p>Een klankbordgroep bewaakt de wetenschappelijke evidentie van de taalpraktijken en het proces. Het Centrum voor Taal en Onderwijs (CTO) ondersteunt hierin door wetenschappelijke expertise aan te reiken en te helpen met de vertaling naar de klaspraktijk. De school deelt op het einde van het project de nieuwe inzichten en effectieve praktijken met LAB Sint-Niklaas, een opstartende partnerschool.</p> <p>De projectplanning is gebaseerd op de inzichten uit de Guidance Report: Putting Evidence to Work: a School's Guide to Implementation van de Britse organisatie Education Endowment Foundation (EEF). Aan de hand van duidelijk omschreven fases (verkennen, voorbereiden, uitvoeren, ondersteunen) versterkt het team zich in het evidence-informed werken.</p>
Thema's	<p>Talenbeleid op schoolniveau</p> <p>Effectieve taalpraktijken op klasniveau</p> <p>Professionele leergemeenschap</p>
Vertrekpunt	<p>Guidance Report EEF: Improving Literacy in Secondary Schools</p> <p>Guidance Report EEF: Putting Evidence to Work: a School's Guide to Implementation</p> <p>EEF-Toolkit 'Leren en lesgeven', thema Mondelinge taalvaardigheid</p>
Onderwijsniveau(s)	Secundair onderwijs

Project 2: Een professionele leergemeenschap (PLG) als hefboom voor zelfregulerend leren binnen evidence-informed onderwijspraktijk

Aanvrager	Hogeschool Gent, Research Centre for learning in Diversity
Projectleider	Delphine Sasanguie
Betrokken scholen	GO! Talent Dendermonde Technisch Atheneum Lokeren
Betrokken partners	Geen
Samenvatting project	<p>Het Research Centre for learning in Diversity van Hogeschool Gent versterkt de leraren in de betrokken scholen in hun pedagogisch-didactisch handelen.</p> <p>In GO! Talent Dendermonde en Technisch Atheneum Lokeren worden professionele leergemeenschappen opgericht. De leraren leren om op basis van reflectie en praktijkonderzoek evidence-informed aan de slag te gaan. Ze maken gebruik van wetenschappelijk kennis en data om het eigen didactisch handelen te onderbouwen en sturen hun eigen klaspraktijk bij door samen na te denken, inzichten te delen en materialen uit te proberen.</p> <p>Beide scholen stellen volgende onderzoeksvraag: ‘Hoe coachen we zelfregulerende vaardigheden van onze leerlingen in onze dagelijkse lespraktijk?’ Daarnaast wordt rekening gehouden met eigen noden van de scholen. In GO! Talent Dendermonde ligt de focus op het zelfredzaam maken van de leerlingen om de overstap naar de arbeidsmarkt gemakkelijker te maken. In het Technisch Atheneum Lokeren werken de leerlingen met contractwerk en willen de leraren hen de nodige ondersteuning daarbij kunnen bieden.</p> <p>Er wordt de nodige leerruimte voorzien voor de leraren. Ook wordt een schooloverstijgende stuurgroep ingericht met partners zoals de pedagogische begeleidingsdiensten. Via de partners kunnen kennis en materialen breder gedeeld worden.</p>
Thema's	Professionele leergemeenschap Metacognitie en zelfregulerend leren
Vertrekpunt	EEF-Toolkit 'Leren en lesgeven', thema Metacognitie en zelfregulerend leren (leren leren)
Onderwijsniveau(s)	Secundair onderwijs

Project 3: Schoolbrede leercultuur implementeren

Aanvrager	Sint-Ursula-Instituut Antwerpen
Projectleider	Leen Melis en Christel Van de Weyer
Betrokken scholen	Geen
Betrokken partner	Experticeentrum Onderwijs en Leren, Thomas More
Samenvatting project	<p>De school zet in op een schoolbrede gedragen leercultuur waarin alle leraren het belang kennen van het integreren van effectieve leerstrategieën in de lessen.</p> <p>De leerlingen krijgen studietoetsing aangeboden. Toch merkt het team dat de aangeleerde strategieën onvoldoende worden toegepast in de vakken. Dit professionaliseringstraject brengt alle leraren de nodige kennis en vaardigheden bij zodat de leerstrategieën in de lessen geïntegreerd aangeleerd worden. Het Experticeentrum voor Onderwijs en Leren ondersteunt hierin door het aanbieden van inhoud, reflectiemomenten en verwerkingsopdrachten. Het doel is dat alle leerlingen de nodige vaardigheden bezitten om het eigen leerproces te leren plannen, (bij)sturen, monitoren en evalueren.</p> <p>De betrokkenheid van ouders heeft een positief effect op de leerwinst van leerlingen. Daarom wil de school hen de nodige inzichten en vaardigheden bieden zodat ze thuis hun zoon of dochter kunnen ondersteunen bij het leren. De ouders krijgen infosessies aangeboden over het belang van zelfregulerend leren en metacognitie. Leerlingen die het moeilijk hebben met leren, krijgen met hun ouders een specifiek traject aangeboden.</p> <p>Er worden materialen ontwikkeld gebaseerd op actuele wetenschappelijke inzichten. Deze materialen focussen op de eerste graad waar het nodig is om een stevige basis aan te brengen in het leren studeren.</p> <p>Tot slot worden goede praktijken zichtbaar gemaakt doorheen het proces.</p>
Thema's	<p>Leercultuur</p> <p>Effectieve leerstrategieën</p> <p>Zelfregulerend leren</p> <p>Ouderbetrokkenheid</p>
Vertrekpunt	<p>EEF-Toolkit 'Leren en lesgeven', thema Metacognitie en zelfregulerend leren (leren leren)</p> <p>EEF-Toolkit 'Leren en lesgeven', thema Ouderbetrokkenheid</p>

Onderwijsniveau(s)	Secundair onderwijs
---------------------------	---------------------

Project 4: MEER taligheid voor alle kleuters: ‘it’s not ‘rocket science’

Aanvrager	Hogeschool PXL
Projectleider	Saar Steverlinck
Betrokken scholen	Basisschool De Puzzel Hasselt Basisschool De Schans/De Luchtballon Heusden-Zolder
Betrokken partners	Geen
Samenvatting project	<p>Met het project ‘Taalrijk Kansrijk’ ontwikkeld door Hogeschool PXL verdiepen de kleuterleraren van twee basisscholen zich in MEER taligheid in klas en thuis én in het academisch optimisme van leraren.</p> <p>Het project vertrekt van een drietrapsraket: het stimuleert leraren om MEER talig voor te lezen met ouders, MEER talig te praten in de klas en dit met een brug naar een MEER talige thuissituatie. Om dit te bereiken, richt het zich op drie sporen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ondersteunen van directies in het gestructureerd en doordacht uitrollen van de drietrapsraket op schoolniveau. Er wordt gewerkt aan een gedragen schoolvisie op taalverrijking in de kleuterklas en een op ouderbetrokkenheid. - Versterken van leraren in het zelf op een evidence-informed manier vorm geven van leren en dit in elke stap van de drietrapsraket. Er wordt rekening gehouden met de eigen context van elke klas en school. Leraren worden versterkt in het geloven in de eigen competenties en die van de ouders. - Ontwikkelen van een toegankelijk inspiratiepakket waarmee scholen en leraren zichzelf kunnen bekwamen om MEER talig aan de slag te gaan. Het pakket steunt op de bevindingen van directies en leraren.
Thema’s	MEER taligheid Academisch Optimisme Ouderbetrokkenheid
Vertrekpunt	EEF-Toolkit ‘Leren en ontwikkeling bij kleuters’, thema Beginnende geletterdheid stimuleren EEF-Toolkit ‘Leren en ontwikkeling bij kleuters’, thema Inzetten op communicatie en taal EEF-Toolkit ‘Leren en ontwikkeling bij kleuters’, thema Ouderbetrokkenheid bij kleuters

Onderwijsniveau(s)	Kleuteronderwijs
---------------------------	------------------

Project 5: College Ieper leert! Leerkrachten, leerlingen en ouders samen aan de slag met effectieve leerstrategieën

Aanvrager	Vzw SMSI College Ieper
Projectleider	Griet Van Eenhooge
Betrokken school	Lyceum Ieper
Betrokken partner	Arteveldehogeschool, onderzoeksprogramma 'samen leren en school ontwikkelen'
Samenvatting project	<p>Met dit project brengt de school effectieve leerstrategieën meer geïntegreerd in de lessen aan.</p> <p>De leerlingen van het SMSI College Ieper geven aan te weinig kansen te krijgen om zich de nodige leerstrategieën eigen te maken. Een te grote planlast van taken en toetsen maakt dit moeilijk. Het team beslist het anders aan te pakken en werkt een nieuw evaluatiebeleid uit. Arteveldehogeschool begeleidt het kernteam in het implementeren van het professionaliseringstraject waarin de leraren leren effectieve leerstrategieën te integreren in de lessen. Het kernteam staat in voor de samenhang van het project en het ondersteunen van alle leraren, leerlingen én ouders.</p> <p>Ouders en leerlingen worden in het project meegenomen. Zij krijgen de nodige informatie over het belang van zelfregulerend leren en metacognitie, en worden gestimuleerd om de leerstrategieën toe te passen thuis en in de lessen.</p> <p>Naast de nodige professionalisering worden ook leerlijnen uitgewerkt die kunnen ondersteunen bij het aanbieden van leerstrategieën. Er is een samenwerking met het Lyceum van Ieper, een school met enkel een eerste graad zodat er een vlotte doorstroming is naar de tweede graad van het SMSI College.</p>
Thema's	<p>Effectieve leerstrategieën</p> <p>Leerlijnen</p> <p>Zelfregulerend leren</p> <p>Ouderbetrokkenheid</p>
Vertrekpunt	<p>EEF-Toolkit 'Leren en lesgeven', thema Metacognitie en zelfregulerend leren (leren leren)</p> <p>EEF-Toolkit 'Leren en lesgeven', thema Ouderbetrokkenheid</p>
Onderwijsniveau(s)	Secundair onderwijs

Project 6: Leid het leren: formatief handelen in de klas- en schoolpraktijk

Aanvrager	Leren Vlaanderen – POVPO vzw
Projectleider	Steven Mannens
Betrokken scholen	avAnt Antwerpen SIVI Torhout
Betrokken partners	Geen
Samenvatting project	<p>Het project zorgt voor de nodige competenties in het formatief handelen bij de schoolleiders en vakverantwoordelijken. De vier fases uit de Guidance Report Putting Evidence to Work: a School's Guide to Implementation van de Britse onderwijsorganisatie Education Endowment Foundation (EEF) ondersteunen het proces.</p> <p>De betrokken scholen hebben al stappen gezet in het formatief handelen en het integreren van de principes in hun visie en beleidsplan. Met dit project willen ze die stappen duurzaam implementeren en er elke leraar competent in maken. Schoolleiders en vakverantwoordelijken krijgen de nodige professionalisering van Leren Vlaanderen om het eigen handelen in vraag te stellen en bij te sturen. Hierbij vertrekken ze vanuit een analyse van de beginsituatie, data en wetenschappelijk onderzoek.</p> <p>Na het aanbieden van de nodige basiskennis, krijgen de betrokken leraren ruimte om de kennis toe te passen in de praktijk via insteken van Lesson Study. Ze ontwikkelen samen met de vakgroep een formatieve les waarover ze in gesprek gaan met elkaar, de andere school en experts. Er wordt samen gewerkt aan het ontwikkelen van materialen en (meet)instrumenten voor onderwijskwaliteit. Op deze manier zetten de teams in op het versterken van een leercultuur over de schoolgrenzen heen.</p>
Thema's	Formatief handelen Leercultuur Zelfregulerend leren Lesson Study
Vertrekpunt	Guidance Report EEF: Putting Evidence to Work: a School's Guide to Implementation

	EEF-Toolkit 'Leren en lesgeven', thema Metacognitie en zelfregulerend leren (leren leren)
Onderwijsniveau(s)	Secundair onderwijs

Project 7: Implementatie van een evidence-informed gedragsbeleid

Aanvrager	Vrije basisschool 't Hagekind Tielt-Winge
Projectleider	Nathalie Simons
Betrokken scholen	Geen
Betrokken partners	Pedagogische begeleidingsdienst OZCS Vorselaar Leersteuncentrum Oost-Brabant
Samenvatting project	<p>Met het project zet het team in op het versterken van de sociaal-emotionele vaardigheden van alle leerlingen. Daarnaast implementeren ze een gedragsbeleid in de school.</p> <p>Het team dompelde zich de voorbije twee jaren reeds onder in effectieve didactiek en ontwikkelde een consistente aanpak daarin. Dat versnelde de leercultuur en -goesting op school. Met dit project maakt het team werk van een gedragsbeleid dat door alle leraren begrepen en toegepast wordt. Naast het leren corrigeren van moeilijk te hanteren gedrag ligt de focus vooral op interventies en strategieën die positieve sociale reacties en emotioneel welzijn bevorderen.</p> <p>De doelen van het project zijn gebaseerd op de Guidance Report Improving Behaviour in Schools van de Britse onderwijsorganisatie Education Endowment Foundation (EEF). In professionele leergemeenschappen leren de leraren hun kleuters en leerlingen begrijpen en de factoren die hun gedrag kunnen beïnvloeden. Ze leren wat nodig is voor het creëren van een gunstige leersituatie en enkele strategieën voor klasmanagement en het inbouwen van routines . Er is aandacht voor het implementeren van aangepaste benaderingen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Door een onderzoekende houding aan te nemen en hun nieuwe inzichten om te zetten in interventies en materialen werkt het team op die manier samen aan een consistente schoolcultuur waarin alle leerlingen zich goed voelen.</p>
Thema's	Sociaal-emotioneel leren Professionele leergemeenschap
Vertrekpunt	Guidance Report EEF: Improving Behaviour in Schools EEF-Toolkit 'Leren en lesgeven', thema Sociaal-emotioneel leren EEF-Toolkit 'Leren en ontwikkeling bij kleuters, thema Sociaal-emotioneel leren bij kleuters
Onderwijsniveau(s)	Kleuter- en lager onderwijs

Project 8: Meer effectieve leertijd

Aanvrager	Teach for Belgium vzw
Projectleider	Florence Thiebaut
Betrokken school	Egied Van Broeckhovenschool Molenbeek
Betrokken partner	Pedagogische begeleidingsdienst Centraal Beleid Ignatiaans Onderwijs (CEBECO)
Samenvatting project	<p>De Egied Van Broeckhovenschool is een secundaire school in hartje Molenbeek. Met het project ondersteunt Teach for Belgium de directie en haar team in het pedagogisch didactisch handelen om de effectieve leertijd te verhogen in de lessen en zo ook het leerrendement van al hun leerlingen.</p> <p>Na het in kaart brengen van de leernoden gaan de leraren aan de slag in professionele leergemeenschappen. Op die manier krijgen ze de nodige ruimte om bij te leren en vaardiger te worden in enkele bewezen onderwijstechnieken.</p> <p>Daarnaast organiseert de organisatie een train-the-trainer-traject voor een deel van het team en de pedagogische begeleidingsdienst. Hierbij wordt vertrokken van de Guidance Report Effective Professional Development van de Britse onderwijsorganisatie Education Endowment Foundation (EEF). Dit biedt de nodige kennis rond effectieve professionele ontwikkelen en principes om leraren effectief te coachen. Zo leren de deelnemers hoe ze collega's kunnen observeren, feedback geven en gericht ondersteuning kunnen bieden. Ook de aanvangsbegeleider wordt in het traject meegenomen en leert startende leraren effectieve ondersteuning en coaching bieden.</p> <p>Met het train-the-trainer-traject zet het project in op een verdere verankering van de aangeleerde principes.</p>
Thema's	<p>Effectieve leertijd</p> <p>Onderwijstechnieken</p> <p>Collective teacher efficacy</p> <p>Professionele leergemeenschappen</p>
Vertrekpunt	<p>EEF-Toolkit Leren en lesgeven: verschillende thema's gelinkt aan effectieve leertijd</p> <p>Guidance Report EEF: Effective Professional Development</p>
Onderwijsniveau(s)	Secundair onderwijs

Project 9: Implementatie van de aanbevelingen van EEF over effectief wetenschapsonderwijs in het secundair onderwijs

Aanvrager	PTI Kortrijk
Projectleider	Katja Roggen
Betrokken scholen	Provinciale school Diepenbeek PITO Stabroek
Betrokken partner	Pedagogische begeleidingsdienst Provinciaal Onderwijs Vlaanderen
Samenvatting project	<p>Dit project implementeert de aanbevelingen uit de Guidance Report Improving Secondary Science van de Britse onderwijsorganisatie Education Endowment Foundation (EEF) in de wetenschapslessen in de tweede en derde graad secundair onderwijs doorstroomfinaliteit.</p> <p>De vakgroep wetenschappen draagt het project, ondersteund door het leidinggevend team van de school. De Guidance Report Putting Evidence to Work: a School's Guide to Implementation biedt de nodige handvatten voor het opstellen van hun implementatieplan.</p> <p>De doelgroep is bij aanvang afgebakend tot de groep leerlingen die mogelijk verder studeren. Ook inhoudelijk kiest de vakgroep ervoor te starten met drie focusthema's: zelfregulatie, modellering en praktijkwerk. Op termijn zal ingezoomd worden op de andere aanbevelingen uit de Guidance Report Improving Secondary Science.</p> <p>De leraren professionaliseren zich in de drie thema's en krijgen daarbij de nodige materiële ondersteuning. Via Lesson Study lessen de leraren samen lessen uit te werken, de nodige kennis te verwerven en te delen, data te betrekken, lessen van collega's te observeren en elkaar feedback te geven. Op die manier wordt een duurzame en collectieve leercultuur in de vakgroep ingericht en versterkt men het evidence-informed werken in de klaspraktijk.</p> <p>Via het olievlekprincipe wil de vakgroep op termijn uitbreiden, zowel in het team als in de doelgroep. Men wil de leerlingen van de dubbele finaliteit betrekken.</p>
Thema's	Wetenschapsonderwijs Lesson study Zelfregulerend leren

	Leercultuur
Vertrekpunt	Guidance Report EEF: Improving Secondary Science Guidance Report EEF: Putting Evidence to Work: a School's Guide to Implementation EEF-Toolkit 'Leren en lesgeven', thema Metacognitie en zelfregulerend leren (leren leren)
Onderwijsniveau(s)	Secundair onderwijs

Project 10: kWIK-project: Krachtige Wiskundige Interacties met Kleuters

Aanvrager	Basisschool Klavertje Vier-sel
Projectleider	Leen Van Soom
Betrokken scholen	Geen
Betrokken partners	Pedagogische begeleidingsdienst OZCS Vorselaar KU Leuven, EFFEct-onderzoeksproject: ‘Versterken van efficiëntie en effectiviteit in het onderwijs’
Samenvatting project	<p>Twee leraren zien wiskundige vaardigheden als een belangrijke voorspeller van de academische loopbaan van hun kleuters en willen hierin investeren. Hun directie en de pedagogische begeleidingsdienst ondersteunen hen en samen met een onderzoeker van KU Leuven kwamen ze tot dit implementeringsproject.</p> <p>Het project stelt vijf grote doelen voorop:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de kennis over de vroege wiskundige ontwikkeling van kleuters vergroten bij beide leraren; - het ontwikkelen van een observatietool om de wiskundige ontwikkeling van kleuters in kaart te brengen; - het verhogen van de kwaliteit van de leraar-kleutersinteracties binnen het domein wiskunde; - het bevorderen van een evidence-informed onderzoekcultuur; - het stimuleren van ouderbetrokkenheid. <p>Om dit te bereiken wordt met de partners samengewerkt om de twee betrokken kleuterleraren te versterken via studiedagen en een intensief coachingtraject. De coaching op de werkvloer bestaat uit drie fases: een exploratiefase waarin de beginsituatie-analyse in kaart wordt gebracht en relevant onderzoek wordt verkend; een interventiefase waarin nieuwe interventies uitgetoetst en geïmplementeerd worden en een evaluatiefase waarin de impact van het project wordt gemeten.</p>
Thema's	Wiskunde Ouderbetrokkenheid

Vertrekpunt	EEF-Toolkit 'Leren en ontwikkeling bij kleuters', thema Beginnende gecijferdheid stimuleren EEF-Toolkit 'Leren en ontwikkeling bij kleuters', thema Ouderbetrokkenheid bij kleuters EEF-Toolkit 'Leren en ontwikkeling bij kleuters', thema Spelend leren
Onderwijsniveau(s)	Kleuteronderwijs

Project 11: Samen bouwen aan excellent onderwijs: versterking van de klaspraktijk voor betere leerresultaten

Aanvrager	Basisschool De Puzzel Hoboken
Projectleider	Vanessa Wellens
Betrokken school	Edison Stedelijk Basisonderwijs Antwerpen
Betrokken partner	Pedagogische begeleidingsdienst OZCS Vorselaar
Samenvatting project	<p>Het team startte eerder al met het integreren van expliciete directe instructie in de lessen wiskunde. Het project maakt hen er meer vaardig in en daarnaast verkennen ze ook de mogelijkheden om de inzichten te kunnen doortrekken naar andere vakken.</p> <p>De steeds meer dalende leerresultaten bij hun leerlingen zette het team aan tot de nodige zelfreflectie en bijsturingen. Ze verdiepten zich in recente wetenschappelijke inzichten, lieten zich ondersteunen door experts en zetten in op expliciete directe instructie als middel om het wiskundig denken bij hun leerlingen te verbeteren.</p> <p>Het project bevordert de leercultuur door de nodige leerruimte te voorzien om de leraren handvatten te bieden voor het implementeren van expliciete directe instructie in de lessen. Door het organiseren van gezamenlijke reflectiemomenten en coaching ondersteunt men de leraren om de transfer te maken van de aangeleerde theorieën naar de klasvloer.</p> <p>Het team wil ook samen werken met andere scholen en voorziet collegiale visitaties in binnen- en buitenland om te kunnen leren van elkaar.</p>
Thema's	<p>Expliciete directe instructie</p> <p>Wiskunde</p> <p>Modelling</p> <p>Collegiale visitaties</p>
Vertrekpunt	EEF-Toolkit 'Leren en ontwikkeling bij kleuters', thema Beginnende gecijferdheid stimuleren
Onderwijsniveau(s)	Kleuter- en lager onderwijs

Project 12: Eigenaarschap en zelfregulering voor leerlingen en teams van onderwijsprofessionals in het basisonderwijs

Aanvrager	GO! Basisschool Gaaf! Aalst
Projectleider	Sofie De Pauw
Betrokken scholen	Geen
Betrokken partners	At the heart of learning Odisee hogeschool, project LeerKRACHT Arteveldehogeschool 'Samen leren en school ontwikkelen'
Samenvatting project	<p>Het schoolteam versterkte zich de voorbije jaren reeds in begrijpend lezen en executieve functies bij al hun leerlingen. Het verdiept zich met dit project nog meer in de wetenschappelijk inhouden om een cultuur te creëren van continue bijleren, bijsturen en verbetering.</p> <p>Het team vernieuwde de voorbije jaren hun werking. Ze organiseren zich flexibel om mee te kunnen in de uitdagingen van een snel veranderende maatschappij. Daartoe werken ze in units en zetten ze sterk in op het integreren van een leercultuur. Het zelfregulerend leren kwam uit het vorige traject naar boven als inhoudelijke focus.</p> <p>Het project versterkt het schoolteam op verschillende sporen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Spoor 1: De organisatie 'At the heart of learning' biedt het kernteam ZRL de nodige ondersteuning en inzichten om het zelfregulerend leren aan te leren bij alle leerlingen. - Spoor 2: Het kernteam LeerKRACHT zet in op het zich versterken in het evidence-informed werken en datageletterdheid. De leraren leren de eigen praktijk systematisch en cyclisch te onderzoeken en bij te sturen. - Spoor 3: Het onderzoeksprogramma 'Samen leren en school ontwikkelen' biedt ondersteuning en coaching bij de verdere uitrol van het professionaliseringstraject dat eerder al startte. De leraren werken in zelfsturende teams waarin ze de opgedane inzichten leren vertalen naar de eigen werking. De teams groeien in zelfsturing, ook op vlak van kwaliteitszorg.
Thema's	Zelfregulerend leren Leercultuur

	Collective teacher efficacy
Vertrekpunt	EEF-Toolkit 'Leren en lesgeven', thema Metacognitie en zelfregulerend leren (leren leren) EEF-Toolkit 'Leren en lesgeven', thema Sociaal-emotioneel leren EEF-Toolkit 'Leren en ontwikkeling bij kleuters, thema Sociaal-emotioneel leren bij kleuters EEF-Toolkit 'Leren en ontwikkeling bij kleuters, thema Zelfregulatie bij kleuters
Onderwijsniveau(s)	Kleuter- en lager onderwijs

Project 13: Naar een positief klasklimaat: een evidence-informed traject met hoge verwachtingen in de B-stroom

Aanvrager	Pedagogische begeleidingsdienst Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten vzw
Projectleider	Glenn Lambert
Betrokken school	Hotelschool Gent
Betrokken partners	Geen
Samenvatting project	<p>Het project geeft leraren de nodige handvatten om kwalitatief onderwijs te kunnen bieden vanuit hoge verwachtingen aan de steeds meer diverse instroom in de B-stroom.</p> <p>De school startte vorig jaar met het herdenken van de werking in de B-stroom. Na enkele logistieke aanpassingen, beginnen de leraren met de implementatie van een nieuw curriculum. Het vormt het startpunt om het leren van hun leerlingen te optimaliseren en hen daarbij meer structuur aan te bieden.</p> <p>De leraren krijgen hiervoor de nodige professionalisering en leren evidence-informed te werken in de eigen praktijk. Ze stellen het eigen handelen kritisch in vraag, onderbouwen met wetenschappelijke kennis en data, evalueren eigen lessen en sturen bij. Ze vertrekken hierbij van de thema's uit de toolkits en/of leidraden van Leerpunt, NRO en EEF. De pedagogische begeleidingsdienst ondersteunt hen hierin. Er wordt ook samengewerkt met het Centrum voor Leerlingenbegeleiding en het Leersteuncentrum.</p> <p>Leerlingen én ouders worden betrokken in het project voor een meer positieve houding ten opzichte van het leren. Door het leerklimaat te optimaliseren en hoge verwachtingen te stellen, vergroten de leraren de kans op een vlotte leerloopbaan voor alle leerlingen.</p>
Thema's	<p>Hoge verwachtingen</p> <p>Positief leerklimaat</p> <p>Positief gedrag</p>
Vertrekpunt	<p>Leidraad NRO: Onderwijs vanuit hoge verwachtingen</p> <p>EEF-Toolkit 'Leren en lesgeven', thema Gedraginterventies</p> <p>EEF-Toolkit 'Leren en lesgeven', thema Metacognitie en zelfregulerend leren (leren leren)</p>

	EEF-Toolkit 'Leren en lesgeven', thema Ouderbetrokkenheid EEF-Toolkit 'Leren en lesgeven', thema Ambities stimuleren
Onderwijsniveau(s)	Secundair onderwijs

Project 14: Evidence-informed werken i.f.v. het voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten

Aanvrager	Scholengemeenschap Spectrumcollege Campus Beringen Bovenbouw
Projectleider	Tine Bos
Betrokken scholen	De Scholengemeenschap Spectrumcollege omvat ook nog <ul style="list-style-type: none"> - Campus Lummen Middenschool - Campus Lummen Bovenbouw - Campus Paal - Campus Beringen Middenschool - VIBO Sint Barbara (Buitengewoon onderwijs) Beringen
Betrokken partners	Stad Beringen – Dienst Samenleven Leerecosysteem Beringen Talentenstad i.s.m. Arktos JAC Beringen Talenten Academie Limburg (TALim) DUO-sprong, Huis van het Kind Elducation vzw
Samenvatting project	<p>De school zet in op het evidence-informed werken om het pedagogisch-didactisch handelen in de klas te versterken en zo het vroegtijdig schoolverlaten te beperken.</p> <p>Data geven een hoog aantal schoolverlaters aan in Campus Beringen Bovenbouw. Vooral jongeren uit de finaliteit arbeidsmarkt of duaal leren vormen een risicogroep. De school zette al in op preventieve en beschermende factoren maar die blijken onvoldoende. Het team geeft een hoge ondersteuningsnood en kennisbehoefte aan om het vroegtijdig uitvallen van leerlingen te vermijden.</p> <p>In samenwerking met heel wat externe partners wordt in co-creatie een professionaliseringstraject uitgewerkt dat het evidence-informed en data-geïnformeerd werken kan ondersteunen. Beschermende factoren die vroegtijdig schooluitval</p>

	<p>kunnen tegengaan, worden in kaart gebracht en versterkt. Leraren krijgen ondersteuning in hun pedagogisch-didactisch handelen en leren het belang kennen van hun eigen perceptie, het aannemen van een onderzoekende houding, en het gebruiken van evidentiebronnen en data. De interne leercultuur wordt versterkt.</p> <p>De school betreft ook de schoolleiders, coördinatoren, leerlingbegeleiders en leraren van de andere instellingen binnen de scholengemeenschap. Op die manier kunnen nieuwe inzichten zich actief en ruim verspreiden. Het project zet sterk in op het uitbouwen van een netwerk en organisatiestructuren die het evidence-informed werken en beschermende factoren tegen vroegtijdig schooluitval duurzaam kunnen implementeren.</p>
Thema's	<p>Vroegtijdig schoolverlaten</p> <p>Data-geïnformeerd werken</p> <p>Leerlingbegeleiding</p> <p>Duaal leren</p>
Vertrekpunt	Geen directe linken met thema's uit de EEF-toolkit en/of leidraden van EEF, NRO en Leerpunt
Onderwijsniveau(s)	<p>Secundair onderwijs</p> <p>Buitengewoon secundair onderwijs</p>

Project 15: Waar is het zebrapad?

Aanvrager	Atheneum Campus Unesco Koekelberg
Projectleider	Sofie Van Lerberghe
Betrokken scholen	Geen
Betrokken partners	Vrije Universiteit Brussel, project Onderzoekende School?! Onderwijscentrum Brussel
Samenvatting project	<p>De school zette de voorbije jaren heel wat stappen in het versterken van de zelfregulerende vaardigheden bij alle leerlingen. Met dit project zet het team nog meer in op het verwerven van de nodige inhoud en in het leren van elkaar.</p> <p>Uit onderzoek in de school blijkt dat vele leerlingen nog niet alle zelfregulerende vaardigheden beheersen. Het team kwam vorig schooljaar aan een lijst van zes meest urgente zelfregulerende vaardigheden. Er werd rond die vaardigheden gewerkt aan een gemeenschappelijke taal en leerlijnen uitgezet. Ook de noden van het team zijn verzameld.</p> <p>Een onderzoeksteam zet hier dit schooljaar verder op in. Dit team is zo samengesteld dat alle betrokkenen input kunnen bieden, vakgroepvoorzitters, leraren, leerlingen, ouders, student-leraren en een lerarenopleider nemen deel. Ze zetten een praktijkonderzoek op naar het duurzaam integreren van de eerder gekozen zes zelfregulerende vaardigheden in de klaspraktijk. Ze verwerven de nodige wetenschappelijke kennis, gebruiken data en ontwikkelen strategieën en materialen die het zelfregulerend leren ondersteunen.</p> <p>Er wordt tot slot een professionaliseringstraject opgezet voor alle leraren. De kennis en ontwikkelde materialen worden gedeeld en inge oefend met ondersteuning tot op de klaspraktijk. De leden van de onderzoeksgroep spelen een belangrijk rol bij het verduurzamen van het project.</p>
Thema's	Zelfregulerend leren en metacognitie Onderzoekende school Praktijkonderzoek
Vertrekpunt	EEF-Toolkit 'Leren en lesgeven', thema Metacognitie en zelfregulerend leren (leren leren)
Onderwijsniveau(s)	Secundair onderwijs

Project 16: Meten, om te weten waarom iets (niet) werkt: samen betekenisvol aan de slag met schooldata

Aanvrager	Arteveldehogeschool, Samen leren en school ontwikkelen
Projectleider	Marijke De Smet
Betrokken scholen	<p>Scholengroep Connected vzw Gent: 7 secundaire scholen</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ HTISA ○ Sint-Lievenscollege Humaniora ○ Sint Lievenscollege Business ○ Onze-Lieve-Vrouwe-instituut ○ Nieuwen Bosch Humaniora ○ IVIO Binnenhof ○ Sint-Janscollege <p>Scholengroep Prizma Izegem: 5 basisscholen</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Prizma De Stadsparel ○ Prizma Heilig Hart ○ Prizma De Wegwijzer ○ Prizma Onze-Lieve-Vrouw ○ Prizma Sint-Rafaël <p>Scholengroep KOHa Hamme: 4 basisscholen</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ KOHa Zouaaf ○ KOHa Sint-Anna ○ KOHa Sint-Pieter ○ KOHa Zogge
Betrokken partners	Geen
Samenvatting project	<p>Het project draagt bij aan de kennisbasis omtrent data-geïnformeerd werken. Arteveldehogeschool zet hiervoor een datatraject op waarbij de betrokken schoolleiders aan de slag gaan met een datateam in eigen schoolcontext.</p> <p>Data verzamelen, gebruiken, selecteren, analyseren, beoordelen en interpreteren blijkt in het onderwijs niet zo evident. Dit project versterkt scholen daarin via collectief leren over teams heen. Op basis van drie competentieversterkende processen</p>

	gaan 16 datateams aan de slag om met gebruik van data het leerproces van hun leerlingen te optimaliseren. Het biedt schoolleiders en hun leraren de nodige kennis in de mogelijkheden die data kunnen bieden. Ze leren een onderzoekende houding aan te nemen over toets- en leerresultaten, worden vaardig in het analyseren en in te zien wat werkt of wat bijgestuurd dient te worden. Een cyclische, onderzoeksmatige aanpak met aandacht voor de nodige kennis uit data, praktijk en wetenschappen staan voorop. De resultaten van de Vlaamse Centrale Toetsen gelden als inhoudelijke casus.
Thema's	Data-geïnformeerd werken Collectief leren
Vertrekpunt	Geen directe link met thema's uit de EEF-toolkit en/of leidraden van EEF, NRO en Leerpunt
Onderwijsniveau(s)	Kleuter-, lager en secundair onderwijs

Project 17: Effectieve Leerstart in Antwerpse Scholen (ELIAS): curriculumdenken van theorie naar praktijk

Aanvrager	Expertisecentrum Onderwijs en Leren, Thomas More vzw
Projectleider	Claudio Vanhees
Betrokken scholen	Stedelijke basisschool Het Talent Antwerpen Vrije basisschool IQRA Antwerpen Stedelijke basisschool Creatopia Antwerpen
Betrokken partner	Stad Antwerpen Afdeling Onderwijs
Samenvatting project	<p>Project ELIAS (Effectieve Leerstart in Antwerpse Scholen) implementeert het evidence-informed curriculumdenken bij de kleuterleraren en hun directies van drie Antwerpse pilotscholen.</p> <p>De schoolteams doorliepen een eerste traject in effectieve didactiek met een focus op taal en lezen. Met dit project verdiepen ze zich in het curriculumdenken en het uitwerken van een optimale opbouw en samenhang van de leerinhouden.</p> <p>Met ondersteuning van het Expertisecentrum Onderwijs en Leren worden drie brede kennisrijke ankerthema's ontwikkeld met de betrokken leraren. Hierbij vertrekt men vanuit wetenschappelijke inzichten en principes. De leraren stemmen voldoende af en maken samen werk van horizontale en verticale leerlijnen. In de ankerthema's wordt sterk ingezet op het systematisch vergroten van woordenschat en achtergrondkennis. Dit kan minder kansrijke kleuters meer kansen bieden op een succesvolle leerloopbaan.</p> <p>Doorheen het project worden de nodige handvatten aangereikt aan de betrokken directies voor een duurzame implementatie van de nieuwe inzichten en vaardigheden. Zo krijgen de betrokken leraren werktijd aangeboden om zich te verdiepen in de ankerthema's, uit te proberen en af te stemmen.</p> <p>Er is een samenwerking met buitenlandse scholennetwerken waar het curriculumdenken bij kleuterleraren reeds ingeburgerd is en ook met internationale experts op vlak van curriculumdenken.</p>
Thema's	Taal- en leesdidactiek Woordenschatverwerving Curriculumdenken

Vertrekpunt	EEF-Toolkit 'Leren en ontwikkeling bij kleuters', thema Beginnende geletterdheid stimuleren EEF-Toolkit 'Leren en ontwikkeling bij kleuters', thema Inzetten op communicatie en taal
Onderwijsniveau(s)	Kleuteronderwijs